

DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE

PROF. PREDATU NICOLETA ILMA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DRĂGĂNEȘTI DE VEDE
JUD. TELEORMAN

Nu este ceva neobisnuit ca elevii sa intimpine dificultati, cand invata la scoala. Profesorii trebuie sa-si faca griji numai atunci cand dificultatile acestora sunt suficient de serioase si persistente. Dificultatile de invatare pot fi identificate cand exista o neconcordanța intre cererile adresate elevilor si resursele lor personale de a raspunde acestora. Acestea sunt interactive prin insasi latura lor, adica nu pot fi percepute izolat de situatia sau contextul in care apar. Dificultatile de invatare sunt rezultatul unei combinatii atat de complexe de factori incat rareori este posibil sa identifici o cauza anume.

Chiar si in cazurile in care elevii de limitari cognitive sau probleme medicale ce ingreuneaza invatarea, dificultatile pe care le intampina si cerintele educationale ce rezulta variaza in functie de atitudinile si asteptarile celorlalti. In toate cazurile, este clar ca sprijinul, cunoasterea si intelegerea pe care elevii cu dificultati de invatare le primesc atat la scoala cat si acasa joaca un rol insemnat in progresul lor educational.

Termenul de dificultati de invatare acopera o gama extrem de larga de dificultati printre care acelea:

- serioase si multiple, grave, medii sau minore;
- specifice unui aspect al invatarii sau comune multor aspecte;
- temporare sau de lunga durata.

CARACTERISTICILE ELEVILOR CU DEFICIENȚA DE ÎNVĂȚARE

Ceea ce îi deosebește pe toți elevii cu dificultăți de învățare este caracterul unic al deficienței. Dacă este adevărat că acești elevi pot fi grupați după caracteristici comune bazate pe cerințele educaționale speciale, este la fel de adevărat că fiecare elev nu se încadrează perfect într-o anumită categorie. De exemplu, elevii care au o deficiență mintală nu au cu toții aceleași aptitudini intelectuale, deficienții auditiv nu au cu toții aceeași incapacitate, la fel ca și deficienții de vedere, cei handicapați psihic, nu au aceleași cerințe educaționale speciale. Diferențele ce se remarcă de obicei la majoritatea elevilor cu cerințe educative speciale sunt atât de mari încât profesorii nu pot stabili criterii ferme pentru fiecare categorie de dificultăți „clasice”.

Alte caracteristici ale copiilor cu cerințe educative speciale:

- le lipsește deseori maturitatea și au un comportament narcisist și egocentric. Din această cauză, indiferent de vârsta lor, adulții îi tratează ca pe niște copii.

- deseori, ei sunt speriați de școală, dar colegii lor îi pot ajuta să depășească această frică.

- este posibil să înțeleagă informațiile, dar sunt incapabili să răspundă la întrebări. Ei au capacitatea de a înțelege, dar le lipsește posibilitatea de a reda cele știute.

- uneori sunt copleșiți de sarcinile pe care trebuie să le execute. Ei pot ști să rezolve o problemă, dar nu o pot rezolva practic.

DEPISTAREA ELEVILOR CU DIFICULTATI DE INVATARE

Exista doua orientari principale pentru depistarea dificultatilor de invatare. Primul este criteriul excluziunii. Cu ajutorul lui se determina daca un elev are o anumita dificultate de invatare sau daca dificultatile sunt asociate altor afectiuni (deficienta mintala, fizica, vizuala, auditiva sau afectiva, o intelegere greoaie sau un handicap cultural). Va trebui sa studiem continuu toate aspectele dezvoltarii elevului, inclusiv acuitatea vizuala si auditiva, precum si diversi factori afectivi.

Unul dintre inconvenientele acestui demers este acela ca dificultatile de invatare nu au intotdeauna cauze bine determinate. De exemplu, unii elevi cu dificultati de invatare prezinta deseori simptomele unui comportament ce indica tulburari afective (agitatie, impulsivitate). Aceleasi simptome descriu in egala masura o deficienta de invatare numita de Asociatia psihiatrilor americani „tulburari de atentie insotite sau nu de hiperactivitate”.

O caracteristica comuna a elevilor cu deficiente de invatare este prapastia ce exista intre aptitudini si realizarile lor. De exemplu, un elev poate avea aptitudini superioare la nivelul limbajului vorbit, dar sa prezinte grave deficiente in limbajul scris. Aceasta diferenta este al doilea criteriu traditional de depistare a dificultatilor de invatare. Se ia in considerare aceasta abatere pentru stabilirea profilului elevului.

De exemplu, elevii cu deficiente mintale au aptitudini scazute in mai toate domeniile; in schimb, cei cu dificultati de invatare nu au deficiente decat in anumite domenii.

Daca un elev corespunde acestor doua criterii generale, profesorului ii revine sarcina de a studia mai profund dificultatile de invatare si de a determina modificarile programului elevului pentru ca acesta sa corespunda cerintelor sale.

O metoda utilizata in depistarea elevilor cu dificultati de invatare este planul de interventie in dificultatile de invatare.

Planul de interventie este un text grila bine completat, de care se servesc toti cei care decid sa-si orienteze interventiile asupra copilului. Inainte de toate el se constituie intr-un demers pentru a cunoaste copilul si a aviza masurile educative care i se potrivesc. Acest demers necesita participarea atat a specialistului cat si a parintilor. Planul de interventie personalizata corespunde nevoii de abordare cat mai individualizata a problemelor de invatare si identifica teza potrivit careia, fiecare copil fiind diferit, fiecare problema trebuie cunoscuta si tratata individualizat. El este un instrument conceput sa raspunda nevoilor personale ale unui copil aflat in dificultate. Prin aceasta modalitate se propun obiectele invatarii si insertiei sociale, se descriu modalitatile si resursele necesare pentru a sprijini copilul aflat in dificultate sa se adapteze si sa invete mai bine.

Orice plan de interventie in dificultati de invatare are urmatoarele elemente componente:

- informatii initiale despre copil si problemele care constituie cerintele educative speciale la acest moment, culese prin instrumente variate ca teste psihologice, probe scolare, observatii, discutii;
- evaluarea problemelor scolare sub forma enumerarii lor;
- anticiparea unor rezultate prin pronosticul initial;
- consemnarea unor examinari initiale, a unor examinari periodice si a unor examinari finale;
- descrierea metodelor de interventie si a mijloacelor folosite;
- pasii interventiei adaptati tipului de probleme si individualizati;
- inregistrarea progreselor;
- consemnarea rezultatelor interventiei;

- formele de sprijin alese prin parteneriatul cu specialistii, familia, scoala.

Un plan de interventie util si functional este mai mult decat un formular. Pentru a servi interventiei, planul trebuie sa fie dinamic, flexibil si sa aiba nota personala a intervenantului.

G. Goupil identifica cinci etape in elaborarea planului. Acestea sunt:

Etapa 1 in care se constata dificultatile de invatare a elevului;

Etapa 2 in care se realizeaza o analiza amanuntita a situatiei;

Etapa 3 de referinta, cand profesorul face cunoscut faptul ca are nevoie de sprijin in rezolvarea dificultatilor de invatare;

Etapa 4 de evaluare a nevoilor, fortelor si slabiciunilor elevului;

Etapa 5 in care se schiteaza planul de interventie;

Etapa 6 se refera la aplicarea si evaluarea efectelor planului propus.

Din cercetarile pe care le-am efectuat rezulta cu certitudine ca dificultatile de invatare scolara reprezinta un fenomen complex cu implicatii sociale, psihologice si pedagogice. Ele reprezinta un punct pe traiectoria invatarii scolare in spatele caruia se afla complicate procese de natura variata. Dificultatile de invatare scolara nu sunt generate de o singura cauza, ci de factori care actioneaza concomitent si convergent, de natura fiziologica, psihologica, sociala si educationala.

Daca in general cadrele didactice sunt pregatite pentru a face fata sarcinilor didactice, pentru probleme atat de complicate ale recuperarii elevilor cu deficiente de invatare sunt mai putin inarmate. De aici necesitatea majora a infiintarii in scoli a cabinetelor de consiliere.

Important este sa reusim sa descoperim cauzele reale ale aparitiei dificultatilor de invatare, numai astfel recuperarea acestor copii este perfect posibila.

BIBLIOGRAFIE:

Paunescu C. si Musu I., *Psihopedagogie speciala integrata*, Editura Pro Humanitate, Bucuresti, 1997;

Rusu C., Hancu V., Carantina D., Leca M., Teodoru V., *Deficienta incapacitate handicap*, Editura Pro Humanitate, Bucuresti, 1997;

Vrasmas E., *Educatia copiilor cu cerinte educative speciale*, Editura Credis, Bucuresti, 2002;

Vrasmas E., *Psihopedagogia copilului cu dificultati de invatare*, Editura Credis, Bucuresti, 2006.